

RAPPORT
betreffende een
flora- en faunaonderzoek
Stationsweg 1
te Lisse

Datum : 29 november 2017
Kenmerk : 17100086/RSL/rap1
Contactpersoon : ir. H.J. Breukelman MSc
E-mail : hjbreukelman@planxpert.net
Telefoon : 06-4570 1745

Opdrachtgever : Dhr. S. Kooyman

Goedkeuring		Datum	Handtekening
De heer R.F.M. Sluijs, Ecoloog	Opsteller, auteur	14-11-2017	
De heer H.J. Breukelman, projectleider	Vrijgave rapportage	29-11-2017	

© IDDS B.V.

Noordwijk

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

NOORDWIJK (hoofdkantoor)

's-Gravendijkseweg 37
Postbus 126
2200 AC Noordwijk

T 071 - 402 85 86
info@idds.nl
www.idds.nl

VEENENDAAL

T 0318 - 69 00 22

BREDA

T 076 - 548 66 20

HOOGVEEN

T 0528 - 72 22 29

SEVENUM

T 077 - 467 05 86

www.idds.nl

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel van het onderzoek	3
1.3 Leeswijzer	3
2. Opzet en uitvoering van het onderzoek	4
2.1. Bureaustudie	4
2.2. Veldonderzoek	4
2.3. Effectenbeoordeling	4
3. Beschrijving van het plangebied	5
3.1 Ligging plangebied	5
3.2 Algemene beschrijving van het plangebied	6
4. Wettelijk kader	8
4.1 Wet natuurbescherming, onderdeel soorten	8
4.2 Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland	9
5. Resultaten en effectenbeoordeling	10
5.1. Vleermuizen	10
5.2 Grondgebonden zoogdieren	11
5.3 Vaatplanten	12
5.4 Vogels	12
5.5 Amfibieën en reptielen	14
5.6 Overige beschermde soorten	15
6. Samenvatting conclusie en overzichtstabel	16
7. Aanbevelingen	18
8. Literatuur en bronvermelding	19

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van dhr. S. Kooyman is een flora - en faunaonderzoek uitgevoerd op de locatie Stationsweg 1 te Lisse. Aanleiding voor het uitvoeren van dit flora- en faunaonderzoek is de voorgenomen sloop van de aanpalende schuur en de nieuwbouw van een woning op het terrein.

1.2 Doel van het onderzoek

De quickscan flora en fauna heeft als doel de voorgenomen plannen te toetsen aan de huidige natuurwetgeving zodat duidelijk wordt welke maatregelen moeten worden getroffen om overtreding van deze wet te voorkomen. Het plangebied is onderzocht en beoordeeld op de aanwezigheid van en betekenis voor door de Wet natuurbescherming beschermde plant- en diersoorten.

Indien overtreding niet kan worden vermeden, is in het onderhavige rapport aangegeven voor welke soorten en met welke onderbouwing ontheffing dient te worden aangevraagd. Indien aanvullend onderzoek noodzakelijk blijkt, kan op basis van de quickscan een gedegen planning daarvan worden gemaakt.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de opzet van het onderzoek besproken en in hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op het plangebied. In hoofdstuk 4 is de reikwijdte en de doelstelling uit de Natuurbeschermingswet beschreven. In hoofdstuk 5 worden conclusies getrokken uit de resultaten van het bureauonderzoek en het veldbezoek, waarna in hoofdstuk 6 de conclusies zijn samengevat. Tot slot worden in hoofdstuk 7 en 8 aanbevelingen en een overzicht van de geraadpleegde literatuur gepresenteerd.

Aangezicht plangebied.

2. Opzet en uitvoering van het onderzoek

Het onderhavige flora- en faunaonderzoek bestaat uit twee onderdelen, te weten: een bronnen- en literatuuronderzoek en een biotooptoets (veldbezoek). De biotooptoets is door een ecooloog uitgevoerd op 7 november in de ochtend bij windkracht 1, zon en circa 8 graden Celsius. Op 14 november is nogmaals een bezoek aan het gebied gebracht. Bij beide bezoeken zijn kerkuilen op de zolder waargenomen.

2.1. Bureaustudie

Het bronnen- en literatuuronderzoek omvat een bureaustudie, waarbij kaarten zijn geraadpleegd (kenmerken van het landschap waarin het plangebied zich bevindt) en de reeds bekende verspreidingsgegevens van voorkomende beschermde soorten in de regio zijn geraadpleegd. In het bronnen- en literatuuronderzoek zijn het plangebied en het omliggende gebied in een straal van ongeveer 1,5 kilometer onderzocht.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. Een overzicht van de gebruikte literatuur is opgenomen in de literatuurlijst, die is opgenomen in de bijlage van deze briefrapportage.

2.2. Veldonderzoek

Naast een bureaustudie is een biotooptoets uitgevoerd. Dit betreft een veldbezoek met als doel een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. De bevindingen van het bronnen- en literatuuronderzoek worden in het veld getoetst en indien nodig aangevuld. Op het moment dat een biotooptoets wordt uitgevoerd, zijn niet alle soorten zichtbaar aanwezig. Diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachtactief of in een bepaalde periode van het jaar afwezig. Daarom zijn de eisen die soorten/soortgroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, voedselgebieden en migratieroutes vergeleken met en getoetst aan de situatie in het veld. Op deze manier is ook het belang van het plangebied beoordeeld voor flora en fauna die niet zijn waargenomen gedurende de biotooptoets, maar desondanks mogelijk toch kunnen voorkomen ter plaatse van het plangebied. De resultaten van de biotooptoets betreffen uitsluitend waarnemingen binnen het plangebied.

2.3. Effectenbeoordeling

Op basis van de veldkenmerken van het plangebied en de verspreiding van beschermde soorten, is beoordeeld voor welke beschermde soorten het plangebied van betekenis kan zijn.

Bij deze toetsing is alleen gekeken naar de beschermde soorten uit de Wet natuurbescherming. Deze soorten hebben een Nederlandse of Europese bescherming en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Wanneer effecten optreden of verbodsbepalingen worden overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wet natuurbescherming.

Algemene soorten zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen zoals weergegeven in artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Wel geldt de zorgplicht ex artikel 1.11.

3. Beschrijving van het plangebied

3.1 Ligging plangebied

Het plangebied is gesitueerd midden in het landelijke gebied van Lisse. Het ligt tussen de bebouwde kom van Lisse en Landgoed Keukenhof, dat deel uitmaakt van Natuurnetwerk Nederland. Rondom het plangebied liggen bollenvelden.

Plangebied (rode kader). Bron: Publieke Dienstverlening Op de Kaart, <http://pdokviewer.pdok.nl/>

3.2 Algemene beschrijving van het plangebied

In het plangebied staat een gemeentelijk monumentale boerderij uit 1603. Aan deze boerderij zit een schuur vast met drie verdiepingen. De eerste vier foto's geven een overzicht van het plangebied met de bomen in vol blad.

noord-oostgevel

noord-oostgevel

noord-westgevel

zuid-westgevel

Bron: brochure Stol architecten

Foto-impressie plangebied

3.3 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Op de onderstaande kaart is te zien dat het plangebied geen deel uitmaakt van het Natuurnetwerk Nederland (NNN; donkergroen). Het gebied maakt eveneens geen onderdeel uit van een ander beschermd gebied, zoals Natura 2000, belangrijk weidevogelgebied (lichtgroen) of strategische reservering natuur.

Binnen een straal van 10 kilometer liggen de volgende Natura 2000-gebieden: Coepelduynen 8,9km, en Kennemerland-Zuid op 3,8km.

Ligging plangebied (rode cirkel midden) in een straal van ca 5 km ten opzichte van ecologische hoofdstructuur EHS/NNN (donkergroen), Natura2000 (gearceerd), belangrijk weidevogelgebied PV (licht groen) en strategische reservering natuur (bruin). Bron: <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>

4. Wettelijk kader

4.1 Wet natuurbescherming, onderdeel soorten

Voor soortenbescherming geldt voor deze wet dat deze gericht is op het bereiken of herstellen van een gunstige staat van instandhouding van deze soorten. De wet maakt hiervoor een programmatische aanpak mogelijk. Binnen deze wet wordt de soortbescherming opgedeeld in drie categorieën:

1. De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (art. 3.1 – 3.4).
2. De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV, V) en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5 - 3.9).
3. De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wet natuurbescherming (art. 3.10 - 3.11). Voor de zoogdier- amfibie- en reptielsoorten opgenomen in deze bijlage geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. De andere in de bijlage opgenomen soorten worden om ecologische redenen beschermd. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Verbodsbepalingen: Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Uitbreiding verbodsbepalingen en mogelijkheid tot ontheffing of vrijstelling: Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:

- a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. t/m h. (niet van toepassing, zie wettekst).

3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

4.2 Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

Artikel 8.1 vrijstelling ten behoeve van bestendig beheer of onderhoud en de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

1. De verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, van de wet, gelden niet bij de uitvoering van handelingen in het kader van:

- a. de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- (b,c,d niet van toepassing, zie wettekst)

2. De vrijstellingen, bedoeld in het eerste lid, gelden ten aanzien van de in bijlage 6 genoemde andere beschermde soorten: Aardmuis, Bastaardkikker, Bosmuis, Bruine kikker, Bunzing, Dwergmuis, Dwergspitsmuis, Egel, Gewone bosspitsmuis, Gewone pad, Haas, Hermelijn, Huisspitsmuis, Kleine watersalamander, Konijn, Meerkikker, Ree, Rosse woelmuis, Veldmuis, Vos, Wezel en Woelrat. Bovenstaande soorten zijn derhalve niet beschermd bij de voorgenomen werkzaamheden, wel geldt de zorgplicht.

5. Resultaten en effectenbeoordeling

5.1. Vleermuizen

Resultaten bureauonderzoek

Het plangebied heeft meerdere opstallen (woonhuis en schuur) waarin vleermuizen kunnen verblijven indien geschikte invliegopeningen aanwezig zijn. De meest voorkomende gebouwbewonende vleermuissoort (*pipistrellus pipistrellus*) is de gewone dwergvleermuis. Andere soorten die vaak of regelmatig in stedelijk gebied in gebouwen verblijven en voorkomen in de provincie Zuid-Holland zijn de ruige dwergvleermuis (*pipistrellus nathusii*), gewone grootoorvleermuis (*plecotus auritus*), laatvlieger (*eptesicus serotinus*) en meervleermuis (*myotis dasycneme*). Verschillende ruimten in gebouwen kunnen door vleermuizen gebruikt worden als verblijfplaatsen. Dit gebruik is afhankelijk van de tijd van het jaar, de (buiten)temperatuur en de functie van de verblijfplaats. De gewone dwergvleermuis gebruikt bijvoorbeeld spouwmuren en de ruimten onder daken van woningen als kraamverblijfplaatsen.

Rosse vleermuis (*nyctalus noctula*) en ruige dwergvleermuis zijn boombewonende soorten die volgens verspreidingsgegevens voor kunnen komen. Zomerverblijven bevinden zich vaak in (oude) bomen met holten. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger kunnen holten gebruiken als paarverblijf. Voor vleermuizen moeten de bomen worden onderzocht op holtes die voor vleermuizen geschikt zijn om in te verblijven, zoals ingerotte boomdelen, ingescheurde takken en loshangend schors.

De rosse vleermuis heeft als habitat met name oude bossen, zoals op landgoederen beplant met oude eiken en beuken. De waarnemingen uit verspreidingsgegevens van deze soort zullen van het landgoed Keukenhof komen, maar kunnen op voorhand niet worden uitgesloten in het plangebied.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn locaties gevonden waar potentieel een vaste rust- en/of verblijfplaats aanwezig kan zijn. De schuur heeft aan beide zijden openingen op de begane grond, waardoor vleermuizen de zolder kunnen bereiken. De zolder kan een geschikte ruimte zijn voor een kraam- of zomerverblijf. Op de zolder zijn twee kerkuilen (*tyto alba*) waargenomen tijdens het bezoek. De aanwezigheid van deze soort gaat niet samen met de aanwezigheid van vleermuizen. Tevens kan de zolder in de zomer te warm en droog worden, beide geen ideale omstandigheden voor vleermuizen.

Het woonhuis beschikt niet over open stootvoegen, heeft goed aansluitende dakpannen en loodslabben en biedt daarom geen invliegopeningen.

De bomen in het plangebied zijn van voldoende grootte om geschikte verblijfplaatsen te bieden. Alle bomen zijn nauwkeurig onderzocht op aanwezige holtes/spleten. Deze zijn niet gevonden. Het gebied maakt vanwege de ligging geen deel uit van een lijnelement. Het plangebied kan door vleermuizen worden gebruikt als foerageergebied. Vanwege de aanwezigheid van voldoende groen nabij het plangebied zal het geen essentieel foerageergebied zijn.

Conclusie vleermuizen

In het plangebied bevinden zich geen voor vleermuizen geschikte potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen vanwege het ontbreken van geschikte invliegopeningen in de woning. De schuur is een rustplaats van kerkuilen, waardoor vleermuizen daar niet verblijven. Het gebied maakt geen deel uit van een lijnelement en wordt daardoor niet gebruikt als vaste vliegroute van vleermuizen. Het is daarom uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten hebben op vaste rust- en/of verblijfplaatsen en vaste vliegroutes van vleermuizen.

Als foerageergebied heeft het plangebied geen essentiële functie, waardoor negatieve effecten hierop kunnen worden uitgesloten.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Resultaten bureauonderzoek

Op basis van verspreidingsgegevens en biotoop zijn geen beschermde soorten zoogdieren te verwachten in het plangebied.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde zoogdieren of sporen daarvan waargenomen. Deze worden gezien de biotoop eveneens niet verwacht. Algemene soorten, waaronder egel (*erinaceus europaeus*), konijn (*oryctolagus cuniculus*), haas (*lepus europaeus*) en mogelijk wezel (*mustela nivalis*) en bunzing (*mustela putorius*), kunnen vanwege het landelijk karakter van de vrijstaande opstal wel worden verwacht. Op het terrein staan meerdere schuurtjes met losse voorwerpen, hagen, steen- zand- en takkenhopen.

Impressie landelijk karakter plangebied

Conclusie grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten zoogdieren aangetroffen. Deze worden gezien de verspreidingsgegevens ook niet verwacht in de toekomst. Het terrein biedt mogelijk schuil- en verblijfplaatsen voor algemene soorten. Voor deze soorten is geen ontheffing vereist, wel geldt altijd de zorgplicht. Zie voor invulling hieraan hoofdstuk 6.

5.3 Vaatplanten

Resultaten bureauonderzoek

Op basis van verspreidingsgegevens kan de aanwezigheid van beschermde soorten vaatplanten worden uitgesloten.

Resultaten veldbezoek

Beschermde vaatplanten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. De biotoop is hiervoor niet geschikt.

Conclusie vaatplanten

Geconcludeerd kan worden dat de aanwezige vaatplanten geen beschermde status hebben en ontwikkelingen niet in de weg staan.

5.4 Vogels

Resultaten bureauonderzoek

Bebouwing is aanwezig waardoor geschikte invliegopeningen aanwezig kunnen zijn voor gierzwaluw (*apus apus*) of huismus (*passer domesticus*). In de verspreidingsgegevens worden over de afgelopen drie jaar vele vogelsoorten genoemd die in (de nabijheid van) het plangebied voorkomen.

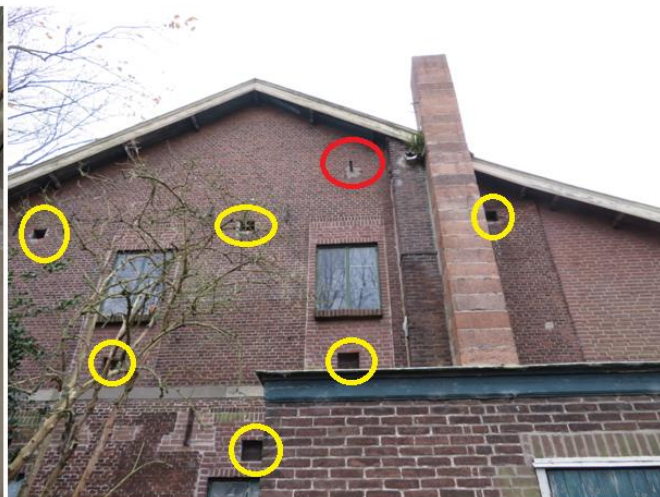
Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn kauwen en een merel waargenomen. Kauwen broeden in hopen, waaronder schoorstenen. De schoorstenen in het plangebied lenen zich hier niet voor. De opstallen beschikken niet over invliegopeningen voor huismus of gierzwaluw.

Op de zolder van de schuur zijn twee kerkuilen waargenomen. Ze gebruiken de schuur als rustplaats. Op twee naast elkaar gelegen plaatsen zijn in totaal 10 braakballen en vele vlindervleugels in de schuur gevonden.

Braakballen en vlindervleugels

Dichte ventilatiegaten (gele cirkels)

Aan de binnenkant op de zolder zit deze ijzeren kast, die vanaf buiten toegankelijk is door een smalle stalen buis (zie rode cirkel op foto boven). Deze kast is gezien de invliegopening niet geschikt voor kerkuilen. Andere broedmogelijkheden voor kerkuil zijn niet gevonden.

De kerkuilen maken gebruik van grote invliegopeningen aan de west en oostkant van het gebouw.

Andere broedvogels of nesten daarvan met een jaarrond beschermd nest zijn niet gevonden en worden niet verwacht in het gebied. In de den in de tuin van het woonhuis zit een houtduivennest (columba palumbus) en in de hagen en schuren kunnen algemene broedvogels als merel (turdus merula),

winterkoning (*troglodytes troglodytes*) en roodborst (*erithacus rubecula*). Op het terrein zijn geen activiteiten van huismus waargenomen tijdens beide bezoeken.

Conclusie vogels

In het gebied zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Huismussen zijn in het gebied niet gesignaleerd. Het plangebied heeft een functie voor algemene broedvogels, waaronder houtduif, en als rustplaats van kerkuil. De kerkuil broedt niet in het plangebied. Het is niet verboden de rustplaats van een kerkuil te verstoren of te vernietigen.

De Wet natuurbescherming biedt bescherming aan alle in gebruik zijnde nesten en rustplaatsen van vogels. De nestbescherming geldt voor alle soorten gedurende het broedseizoen en voor een beperkt aantal soorten jaarrond. Iedere vogel is tijdens het broeden beschermd. Voor het broedseizoen geldt geen vaste periode, globaal wordt uitgegaan van half maart tot half augustus. Zie voor de zorgplicht voor vogels hoofdstuk 6.

5.5 Amfibieën en reptielen

Resultaten bureauonderzoek

Wat betreft in Zuid-Holland beschermde amfibieën komt in de omgeving van Lisse alleen de rugstreeppad (*bufo calamita*) voor. De rugstreeppad is een soort die vooral voorkomt op terreinen met een hoge natuurlijke of door mensen ingebrachte dynamiek. Braakliggende bouwterreinen, groeven en zand- en kleiafgravingen, (rivier)duinen en uiterwaarden vormen een ideaal leefgebied voor de rugstreeppad. Vaak is er een goed vergraafbare bodem aanwezig en is er bouw materiaal om onder te schuilen. Als deze bodem in het plangebied aanwezig is, dient met rugstreeppad rekening gehouden te worden. Eveneens moet geschikt voortplantingswater (niet te diep, snel opwarmend en zonder vissen) aanwezig zijn. De aanwezigheid van deze soort kan op basis van verspreidingsgegevens worden uitgesloten. Reptielen kunnen eveneens op basis van verspreidingsgegevens alsmede biotoop worden uitgesloten.

Resultaten veldbezoek

Amfibieën zijn niet waargenomen. Het plangebied beschikt niet over een watergang. Poeltjes of plaatsen waar regenwater kan blijven staan dat dienst kan doen als voortplantingswater zijn niet aanwezig in of nabij het plangebied. Direct grenzend aan het plangebied is wel een kleine watergang. Los zand in de vorm van een zandberg en/of vergravingen is aanwezig. Het plangebied vormt daarom een geschikte biotoop voor rugstreeppad.

Conclusie amfibieën en reptielen

Met betrekking tot rugstreeppadden die het gebied kunnen koloniseren vanuit de omgeving geldt het volgende:

Uit de soortenstandaard Rugstreeppad, *Bufo calamita*, Versie 2.0, december 2014 van het Ministerie van Economische Zaken, blijkt dat voor het aantonen van rugstreeppadden in het gebied tegelijkertijd aan de drie onderstaande voorwaarden moet worden voldaan:

1. het plangebied bevat de geschikte combinatie van habitat voor de rugstreeppad én;
2. de aanwezigheid van rugstreeppad is in de afgelopen drie jaar aangetoond in de directe omgeving (binnen circa één kilometer) van het plangebied én
3. het plangebied is voor de rugstreeppad zonder barrières bereikbaar vanuit die directe omgeving.

Aan voorwaarde 1 wordt voldaan omdat de habitat geschikt is. Aan voorwaarde 2 wordt niet voldaan volgens verspreidingsgegevens. De rugstreeppad is in de afgelopen 3 jaar binnen een straal van ruim twee

kilometer van het plangebied niet geverifieerd waargenomen. Aan voorwaarde 3 wordt niet voldaan: de dichtstbijzijnde kolonie rugstreeppadden bevindt zich ten westen van de spoorlijn, op ruime en onoverbrugbare afstand van het plangebied.

Beschermde amfibieën en reptielen kunnen op basis van het bovenstaande worden uitgesloten. Algemeen voorkomende amfibieën als kleine watersalamander (*lissotriton vulgaris*), gewone pad (*bufo bufo*), bruine kikker (*rana temporaria*) en bastaardkikker (*pelophylax klepton esculentus*) kunnen vaste verblijfplaatsen hebben binnen het deelgebied. Deze soorten kunnen in de winter (winterverblijfplaats) gebruikmaken van struweel binnen het plangebied. Tijdens de voortplantingsfase kunnen amfibieën gebruikmaken van de watergang naast het plangebied. Voor deze algemene soorten geldt de zorgplicht, waarover meer in hoofdstuk 6.

5.6 Overige beschermde soorten

Resultaten bureauonderzoek

De verschillende soorten libellen, vlinders, insecten en andere ongewervelden die vermeld worden in de Wet natuurbescherming zijn aanwezig in een ander verspreidingsgebied dan het plangebied. Meldingen van deze soorten in het plangebied zijn er niet, het verspreidingsgebied ligt ver buiten het plangebied.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat de biotoop geschikt is voor de meeste algemene soorten vlinders en insecten. Vanwege het ontbreken van poeltjes is het voor libellen niet geschikt.

Conclusie overige beschermde soorten

Met beschermde ongewervelde diersoorten hoeft op grond van biotoop en verspreidingsgegevens geen rekening gehouden te worden. Voor algemeen aanwezige soorten geldt de zorgplicht.

6. Samenvatting conclusie en overzichtstabel

Uit de biotooptoets is naar voren gekomen dat het onwaarschijnlijk is dat met de plannen vaste rust- en verblijfplaatsen of belangrijk leefgebied wordt aangetast van de in de Wet natuurbescherming beschermde soorten. De rustplaats van kerkuil is niet beschermd.

De zorgplicht uit de Wet natuurbescherming blijft altijd van toepassing. Hieronder wordt geadviseerd hoe aan deze zorgplicht invulling kan worden gegeven.

- De zorgplicht zoals weergegeven in artikel 1.11:

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Invulling zorgplicht artikel 1.11

Zodra een niet in de Wet Natuurbescherming beschermd in het wild levende dier wordt aangetroffen tijdens de werkzaamheden kan deze worden gevangen en direct worden overgeplaatst naar een geschikte habitat in de nabijheid van het plangebied.

Vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken, steenhopen en dergelijke) moet gefaseerd worden verwijderd, waardoor aan amfibieën en grondgebonden zoogdieren gelegenheid wordt gegeven te vluchten.

Bij kap van de vegetatie in de winter dient men rekening te houden met zoogdieren in winterslaap, zoals de egel. Inachtneming van de zorgplicht betekent dat men het struikgewas handmatig en gefaseerd kapt, in plaats van met bulldozer of graafmachine.

De egel is met name 's nachts actief. Door de werkzaamheden overdag te plannen wordt verstoring zoveel mogelijk voorkomen.

- De zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Invulling zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1

De werkzaamheden moeten in verband met verstoring van broedvogels buiten het broedseizoen uitgevoerd worden. Wel kan gestart worden voor het broedseizoen en doorgewerkt worden in het broedseizoen wanneer continue verstoring plaatsvindt.

Indien de werkzaamheden starten binnen het broedseizoen, mogen deze pas uitgevoerd worden indien vooraf door een deskundig ecooloog is vastgesteld dat geen verstoring van broedvogels zal plaatsvinden.

Tabel: Overzicht van onderzochte beschermde soortgroepen en onderzoeksresultaten in het plangebied.

Soort(groep)	Ingrep versturend	Nader onderzoek	Ontheffing	Bijzonderheden/ opmerkingen
Vleermuizen	Nee	Nee	Nee	Geen soorten aanwezig, het gebied heeft geen functie voor vleermuizen.
Grondgebonden zoogdieren	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Vogels	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig. Werk buiten het broedseizoen, om verstoring en daarmee overtreding te voorkomen.
Amfibieën en reptielen	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Vaatplanten	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Overige soorten	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.

Wij adviseren om de onderzoeksresultaten voor te leggen aan het bevoegd gezag om na te gaan of zij kunnen instemmen met de onderzoeksresultaten en bovengenoemde conclusies ten behoeve van het verkrijgen van een omgevingsvergunning.

7. Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet natuurbescherming geven wij in relatie tot de voorgenomen nieuwbouw de volgende aanbevelingen met als doel de ecologische structuren in de omgeving te versterken.

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen woningen. Eveneens kunnen vleermuisstenen worden ingemetseld. Zie literatuurlijst voor vermelding naar brochure vleermuisvriendelijk bouwen.
- het gebruik van vleermuisvriendelijke verlichting wordt aanbevolen.
- het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten.
- er kunnen nestpannen of neststenen worden aangebracht ten behoeve van huismussen en gierzwaluwen. Deze beschermde soorten verliezen steeds meer nestmogelijkheden. Zie brochure "gierzwaluwen onder dak".
- voor huismussen blijken uit onderzoek dat zogenaamde mussenvides uitstekend functioneren als nestplaats. In de nabijheid het plangebied zijn foerageer- en schuilmogelijkheden genoeg, waardoor met de aanleg van mussenvides het plangebied interessant voor huismussen kan worden. Zie voor meer informatie: <http://winkel.vogelbescherming.be/catalogus/vogels/huismussenvide.html>
- in het plangebied kan een kerkuilenkast worden opgehangen aan een boom of gevel. Een torenvalkkast op een hoge paal in vrij terrein is eveneens mogelijk. Het plangebied leent zich uitstekend voor beide soorten.

8. Literatuur en bronvermelding

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Limpens e.a. KNNV 1997

Bats of Britain and Europe, C. Dietz en A. Kiefer, Bloomsbury 2016

www.vleermuis.net, voor up-to-date kennis van vleermuizen

Brochure vleermuisvriendelijk bouwen: Landschapsbeheer Flevoland, Zoogdiervereniging en Tauw bv, 2011

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(Redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland

Soortenstandaard Rugstreeppad, Bufo calamita, Versie 2.0, december 2014, Ministerie van EZ

Bestemmingsplan Landgoed en Bloemententoonstelling Keukenhof, Lisse 2012
NL.IMRO.0553.BPKeukenhof-onx1

Stichting RAVON: www.ravon.nl

Nederlandse Oecologische Flora. Wilde planten en hun relaties. Weeda e.a. 1985-1994

Verspreidingsatlas planten. 13 mei 2014, <http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Sovon Vogelonderzoek Nederland: www.sovon.nl

Vereniging Vogelbescherming: www.vogelbescherming.nl

Gierzwaluwen onder dak, Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk, 2014

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep, Ministerie van LNV, 2009

Atlas van de Nederlandse Zoogdieren, Zoogdiervereniging 2016, S. Broekhuizen et al.